

„Стреми се и работи да бъдеш необходимъ въ обществото“.

На 28 септември 1872 год, Лазаръ Йовчевъ, секретарът на Екзархията, приема монашеството и въ подстрижението, извършено отъ Екзархъ Антимъ, получава името Йосифъ. На другия денъ, 24. IX, бива ржкоположенъ въ дяконски чинъ, а следъ месецъ въ иеромонашески санъ и възведенъ въ архимандритъ, следъ което бива назначенъ за протосингелъ на Екзархията. Презъ 1873 год. предприема обиколка изъ Дунавска България и Тракия, а презъ 1875 г. управлява Видинската Епархия и въ 1876 г. се избира за Ловченски Митрополитъ, дето на 23 априлъ 1877 година го заварва изборътъ и прогласяването му за Екзархъ. Подъ напора на важнитъ събития, които се развиваха вече на полуострова, особено въ Цариградъ, новоизбраниятъ Екзархъ бѣше повиканъ да се яви веднага въ Цариградъ. На 28 май бива приетъ отъ Великия Везиръ, който му връчва Екзаршеския бератъ. Отъ тоя денъ Екзархъ Йосифъ I. до края на живота си, въпреки множеството офециални и неофициални противодѣствия, въпреки жестокитъ и международни комплицирани борби, идящи отъ враговетъ на българската народностъ, достойно, съ неустрашима воля и свѣтла мисль застана на кормилото на Българската Екзархия, която подъ вѣщото му ржководене бѣше успѣла да реализира своята върховна цель и правилно да разреши своята основна задача.

Българската Екзархия църковно и културно почти обединяваше българския народъ и бѣше му извоювала историческитъ права за самостоевъ напредъкъ по пътя на вѣрата, просветата и свободата.. Църковно-училищнитъ общини растѣха не само по число, но и по качество. Вражескитъ усилия да преустановятъ победоносния маршъ на екзархийската идея се чупѣха въ мждрата и решителна предвидливостъ на човѣка, който съ любовъ, разумно и съзнателно бѣше се посвѣтилъ и отдалъ въ служба на своя народъ и на неговата св. Църква. Екзархъ Йосифъ I. бодро и неуклонно свещенодѣйствуваше на своя високъ постъ и като буденъ стражъ на народнитъ сждбини остана вѣренъ на поста си до замина-

ването му въ вѣчния свѣтъ, въ Небесната Христова Църква.

Поклонъ предъ неговата свѣтла паметъ!

Външнитъ врагове на Екзархията неможаха да попречатъ на духовния ни вождъ да изпълнява високата си мисия. Тѣ чувствуваха неговата мощъ и уважаваха гения му, съ който отстояваше и разширяваше правата на своя народъ. Затова пъкъ вътрешнитъ български слабости и недоразумѣния — лекомислието и самонадѣяността, амбицитѣ, личнитъ режими и податливостъта на чужди влияния, съ каквито бѣше богата свободна България, доста отбегнала отъ обаянието на смиреното расо на водачитъ народни презъ теглилата на робскитъ години, опростаха достиженията и успѣхитъ на Екзархията.

Негово Блаженство Екзархъ Йосифъ I. предчувствуваше катастрофата и затова всѣкога бѣше противникъ на революциитъ и сферитъ за политическо влияние. Паметни сж неговитъ категорични наставления за системна църковна кулкура и икономическа работа, за избѣгване всички опити, които водятъ къмъ кървави стълкновения. Незабравимо е неговото упорство, съ което се бори въ 1902 година срещу политическитъ комбинации за допущането на Фирмилиана въ българската твърдина — Скопие!

Наистина, каква прѣдвидливостъ!

Той не се зарадва и въ 1912 год. когато узна базата на балканското съглашение. Презъ развитието на войната бѣше не само не спокоенъ, но изпаднаше въ песимизъмъ. „Храбра е армията ни, ала слаба е дипломацията на царъ Фердинанда, често повтаряше. Защото, добавяше той, предвидливата дипломация всячески бърза да приключи съ по-малко жертви и въ по-кратко време тяжеститъ и непредвиденоститъ на войната тъкмо това, което липсва у насъ“. Продължаването на войната го нзмжчваше силно, и небрежността, съ която се отнесоха срещу съветитъ му за по-скорошното ѣ ликвидирание, го направи болезнено да страда. И затова „престѣпното безумие“ на 16 юни му причини болката, която ускори неговото преселване въ вѣчността.

Неговиятъ трагизъмъ се усили, когато следъ напушането на Цариградъ